

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС
(англійською мовою)**

**Методичні рекомендації
до проведення інтерактивних
практичних занять з курсу**

Авторка: Діана Михайлина

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 339.138 (072)

Друкується за ухвалою Вченої ради економічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича, протокол № 3 від 18.10.2023

Рецензенти:

Саснко О. С., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича

Роговська-Іщук І.В., к.е.н., асистентка кафедри міжнародної
економіки Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича

Михайлина Д. Г. Міжнародний бізнес (англ. мовою). Методичні
рекомендації до проведення інтерактивних практичних занять з
курсу. Чернівці: Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича, 2023. 56 с.

Методичні рекомендації розроблено для організації
проведення практичних занять при вивченні обов'язкової
навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес (англійською
мовою)», що передбачена ОПП «Міжнародні економічні
відносини» для студентів бакалаврського (другого) рівня.
Запропоновано плани інтерактивних практичних занять,
включаючи індивідуальні та групові аналітичні та творчі
завдання для закріплення теоретичного матеріалу англійською
мовою та набуття практичних навичок у галузі міжнародного
бізнесу.

Для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

УДК 339.138 (072)

© Чернівецький
національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023
© Михайлина Д.Г., 2023

Навчальне видання

**МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС
(англійською мовою)**

**Методичні рекомендації
до проведення інтерактивних
практичних занять з курсу**

Авторка: Михайлина Діана Георгіївна

Кафедра міжнародної економіки
Чернівецького національного університету
ім. Юрія Федьковича

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
МІСЦЕ І РОЛЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ КУРСУ	10
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСТОСОВУВАНІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС (англійською мовою)».....	11
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1	17
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2	21
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.1	23
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.2	25
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.1	27
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.2	29
ПІДСУМКОВЕ ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЮ 1	31
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5	34
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.2	36
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.1	38
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.2	40
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7	42
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8.....	44
ПІДСУМКОВЕ ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЮ 2	46
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	50
ЗБІР РЕФЛЕКСІЙ З КУРСУ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

ВСТУП

Починаючи з останньої половини двадцятого століття, у зв'язку зі стрімким розвитком технологій, лібералізацією міжнародної торговельної й інвестиційної діяльності, спостерігається значне зростання активності у сфері міжнародного бізнесу. За словами світових експертів світ став «глобальним селом» [17], де бізнес більше не обмежується фізичними кордонами країн, а відносини між національними економіками характеризуються зростанням взаємозалежності та інтегруванням у глобальну економіку. При цьому глобальний конкурентний тиск здійснюється на кожного учасника міжнародного бізнесу: від найменших компанії, котрі можуть обмежуватись експортно-імпортними операціями лише з однією країною, до найбільших глобальних фірми з інтегрованими операціями та стратегічними альянсами по всьому світу. Такий стан речей спонукає компанії до інноваційного та ефективного використання ресурсів та посилює запит на професіоналів у сфері міжнародного бізнесу.

Як наука і навчальна дисципліна міжнародний бізнес націлений на виявлення закономірностей і тенденцій розвитку комерційної діяльності, яка виходить за географічні межі країн, охоплюючи міжнародний рух товарів, послуг і факторів виробництва на мікрорівні, формуючи навички для заснування та ведення бізнесу на глобальному ринку, розробки міжнародної бізнес-стратегії з урахуванням широкого спектру факторів економічного, політичного, культурного середовища країн. Логічним доповненням до освітньої програми у сфері міжнародного бізнесу є іншомовний компонент [19], або ж викладання матеріалу іноземною мовою.

Саме за такою логікою побудований курс «Міжнародний бізнес (англійською мовою)», котрий передбачає проведення лекційних і практичних занять іноземною мовою, а також самостійну роботу студентів. Методичне забезпечення має на меті допомогти студентам максимально ефективно інтегруватися до процесу навчання при підготовці до окремих практичних занять з курсу, окреслити напрямок підготовчої та пошукової роботи в рамках визначених навчальних елементів і курсу загалом.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Міжнародний бізнес (англійською мовою)» належить до циклу обов'язкових навчальних дисциплін відповідно до ОПП «Міжнародні економічні відносини» для студентів бакалаврського (другого) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» [1].

Є спеціальною дисципліною у галузі міжнародних економічних відносин, що дозволяє систематизувати знання, здобуті студентами у ході вивчення більшості обов'язкових та вибіркового компоненту ОП, та отримати нові навички у напрямку розуміння інструментів міжнародного бізнесу, оперуючи професійним категоріальним апаратом англійською мовою.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів теоретичних знань у сфері міжнародного бізнесу, забезпечення оволодіння аналітичними та практичними навичками, пов'язаними з розробкою і реалізацією стратегій міжнародного бізнесу. Вивчення курсу надає можливість, враховуючи міждисциплінарний підхід, виявити сучасні закономірності і тенденції розвитку господарюючих суб'єктів на глобальному рівні з опануванням категоріального апарату у цій сфері англійською мовою.

Преквізити. Навчальні дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Міжнародний бізнес (англійською мовою)», - це «Економічна теорія», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Вступ в спеціальність», «Статистика», «Підприємництво та власний бізнес», «Менеджмент», «Міжнародні економічні відносини», «Маркетинг».

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітньо-професійна програма: «Міжнародні економічні відносини») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання [1]:

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

МІСЦЕ І РОЛЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин			Вид підсумк. контролю
			кредитів	годин	зм. модулів	лекції	практичні	самостійна робота	
Денна	III	V	4	120	2	30	30	60	екзамен

Складаючи 50% аудиторних і 25% загальної кількості навчальних годин, практичні заняття з курсу «Міжнародний бізнес (англійською мовою)» націлені на:

- активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- отримання поглиблених знань з курсу;
- поліпшення засвоєння та запам'ятовування матеріалу;
- розуміння напрямків застосування набутих знань у реальному житті;
- формування критичного, аналітичного і креативного мислення;
- відточення пошуково-аналітичних навичок;
- поглиблення знань професійної англійської мови;
- детальне вивчення окремих теоретичних положень курсу та формування вмień і навичок їхнього практичного застосування шляхом виконання відповідних індивідуальних чи командних завдань;
- формування і поглиблення навичок роботи в команді, ефективної комунікації, кооперації та раціонального делегування повноважень;
- усвідомлення індивідуального потенціалу і професійних здібностей з метою напрацювання власних професійних конкурентних переваг.

Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість лекційних годин	Кількість практичних годин	Кількість годин на самост. опрацюв.	Загальна кількість годин
Module 1. THE ENVIRONMENT AND STRATEGY OF INTERNATIONAL BUSINESS				
Topic 1. The Essence and Forms of International Business	2	2	6	10
Topic 2. The Environment of International Business	2	2	6	10
Topic 3. The Choice of International Business Contractor Country	4	4	6	14
Topic 4. Strategy of International Business	4	4	6	14
Summary task on Module 1	3	3	6	12
Разом за змістовим модулем 1	15	15	30	60
Module 2. INTERNATIONAL BUSINESS ORGANIZATION AND OPERATIONS				
Topic 5. Organization of International Business	4	4	6	14
Topic 6. International Business Operations	4	4	6	14
Topic 7. Marketing in International Business	2	2	6	10
Topic 8. R&D in International Business	2	2	6	10
Summary task on Module 2	3	3	6	12
Разом за змістовим модулем 2	15	15	30	60
ВСЬОГО	30	30	90	150

Зміст практичних занять курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	Максим. кількість балів*
Module 1. THE ENVIRONMENT AND STRATEGY OF INTERNATIONAL BUSINESS		
Topic 1. The Essence and Forms of International Business	2	2
Topic 2. The Environment of International Business	2	2
Topic 3.1. The Choice of International Business Contractor Country	2	2
Topic 3.2. Environmental Implication for International Business	2	2
Topic 4.1. The Principles of International Business Strategy	2	2
Topic 4.2. Strategic Choice: Four International Business Strategies	2	2
Підсумковий модульний проект 1 «Дослідження особливостей обраної міжнародної бізнес стратегії (міжнародної / глобальної / мультиринкової / транснаціональної)» (командна робота над проектом)	3	4
Разом за змістовим модулем 1	15	16
Module 2. INTERNATIONAL BUSINESS ORGANIZATION AND OPERATIONS		
Topic 5.1. Vertical and Horizontal Integration Differentiation and Integrating Mechanisms in International Business	2	2
Topic 5.2. Synthesis: Strategy and Structure in International Business	2	2
Topic 6.1. Exporting and Manufacturing Strategy in International Business	2	2
Topic 6.2. Materials Management in International Business	2	2
Topic 7. Marketing in International Business	2	2
Topic 8. R&D in International Business	2	2
Підсумковий модульний проект 2 «Розробка міжнародної бізнес стратегії компанії» (командна робота над проектом)	3	4
Разом за змістовим модулем 2	15	16
ВСЬОГО	30	32

*Для детальнішого ознайомлення з критеріями оцінювання знань студентів з курсу загалом та поточної роботи на практичних заняттях див. с. 50-52

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСТОСОВУВАНІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС (англійською мовою)»

Нині ми є свідками стрімких трансформацій у всіх сферах суспільного життя, включаючи академічну діяльність. Сучасна аудиторія вимагає більш інноваційних, диверсифікованих і динамічних підходів у викладанні поряд із класичним академічним підходом. У намаганнях завоювати увагу сучасних студентів, котра відчутно знизилася протягом останніх десятиліть [15] у зв'язку з такими факторами, як зростання загального рівня стресу, виникнення Інтернету, соціальних медіа, мобільних телефонів [8], все більш запитаними стали інтерактивні методи викладання.

У той час, як традиційний академічний підхід здебільшого націлений на запам'ятовування матеріалу, інтерактивні стратегії викладання передбачають застосування різноманітних методів навчання, котрі покликані створити доброзичливу атмосферу співпраці та повноцінної присутності в аудиторії. Такі методи здебільшого націлені на стимулювання активної участі й уваги кожного студента, розвиток самостійного і критичного мислення, креативності, допитливості, розкриття індивідуального потенціалу, що, зрештою, забезпечує підвищення не лише знань студентів, але й їхньої зацікавленості, рівня розуміння, зміцнення командного духу і свободи самовираження [14].

Згідно з результатами сучасних досліджень ефективність навчання зростає за умови активного залучення студентів до цього процесу. Інтерактивні заняття загалом базуються на взаємних реакціях і стосунках і проявляються у процесі активного навчання, в якому студент передовсім працює з інформацією шляхом особистої інтерпретації та перетворення її на нову ідею. Ключову роль тут відіграє й позитивне емоційне наповнення, що може бути забезпечене за рахунок застосування різних видів ігор, симуляцій, цікавих тематичних занять, елементів гумору та розваг. Таким чином, поряд із активною участю кожного зі студентів інтерактивне навчання також націлене на формування позитивного сприйняття процесу, задоволення від результату, відкриття та навчання через розвиток

особистих ініціатив. Такі індивідуальні позитивні настрої створюють основу для розвитку впевненості у власному потенціалі, прагнення до нових знань та самореалізації, мотивації до майбутньої пізнавальної діяльності. При цьому роль викладача полягає здебільшого в тому, щоби зацікавлювати, мотивувати та орієнтувати студентів, стимулюючи розвиток їхньої самодисципліни та відповідальності поряд із задоволенням від співпраці.

Враховуючи іншомовний формат викладання курсу, інтерактивний підхід логічно доповнюється методом CLIL (*Content and Language Integrated Learning*), котрий передбачає інтегроване навчання змісту та мови [22], тобто одночасного освоєння нового навчального матеріалу та нової професійної термінології іноземною мовою. При цьому головними елементами такого підходу є [22]:

Серед переваг методу CLIL слід відзначити: 1) поліпшене володіння іноземною мовою; 2) застосування автентичного мовного стилю; 3) підвищення мотивації студентів; 4) розширені когнітивні навички; 5) культурна обізнаність та глобальна компетентність; 6) практичне застосування в реальному житті; 7) підготовка до професійного режиму багатомовності.

Як CLIL, так й інтерактивні стратегії навчання базуються на принципах застосування різних методів взаємодії з аудиторією, періодичного переключення з одного виду діяльності на інший та зорієнтованості на практичне

застосування матеріалу, ключове значення котрого, доводить дослідження, відоме як «Піраміда навчання». Згідно з результатами цього дослідження, студенти здатні засвоювати приблизно [16]:

Якщо перші 4 підходи тут є пасивними, то останні 2 передбачають активну участь студентів у процесі навчання, а саме – інтерактивні техніки викладання. Доведено, що інтерактивне навчання активує природні аналітичні здібності мозку, допомагаючи задіювати довготривалу пам'ять [11], а також відточувати важливі соціально-емоційні навички, як елементи soft skills, котрі є особливо запитаними на сучасному ринку професіоналів [21]. Зокрема це таких 5 базових навичок, як відповідальне прийняття рішень, управління емоціями, самосвідомість, побудова здорових стосунків і соціальна обізнаність.

Серед головних переваг такого методу викладання слід відзначити: 1) підвищену залученість, зосередженість, уважність, зацікавленість і вмотивованість студентів; 2) поліпшення запам'ятовування та глибше розуміння матеріалу; 3) розуміння практичної значущості матеріалу та напрямків його застосування у реальних обставинах тощо.

До найбільш поширених методів інтерактивного навчання, які передбачені програмою практичних занять з курсу «Міжнародний бізнес (англійською мовою)», належать наступні [3;10; 11; 12; 14; 18]:

	1. Мозковий штурм (Brainstorming)
<p>Метод, корисний для генерування творчих думок та ідей і створення умов, де студенти вчаться працювати разом та одне в одного. Основний принцип – висловити якомога більшу кількість ідей за відносно короткий час, обговорити і класифікувати їх. Типи інтерактивного мозкового штурму включають: 1) структуровані та неструктуровані; 2) зворотне або негативне мислення; 3) номінальна групова взаємодія; 4) онлайн-взаємодія, наприклад, чат, форуми, електронна пошта; 5) відображення командної ідеї; 6) групове обговорення; 7) індивідуальний мозковий штурм.</p>	
	2. Подумайте, обговоріть у парі, поділіться (Think, pair, and share)
<p>За цим підходом, після формулювання проблеми чи запитання, студентів слід поділити на пари. Кожній парі надається певний час на роздуми і тихе обговорення, після чого вони голосно висловлюють свої висновки всім присутнім. Можна попросити одного студента пояснити концепцію, а іншого навести приклад чи оцінити актуальність концепції. Таким чином студенти будуть залучені до активного обговорення та ліпше запам'ятають матеріал.</p>	
	3. Групові обговорення (Buzz session)
<p>Аудиторія ділиться на декілька невеликих груп для обговорення однієї теми чи проблеми. Заохочується обговорення та співпраця між студентами, коли кожен учасник кожної групи висловлює свої думки та ідеї, що допомагає вчитися на основі інформації та досвіду один одного. Як варіант, в кінці обговорення обраний представник від кожної команди коротко висловлює висновки, до якої дійшла команда.</p>	
	4. Вимушені дебати (Forced debate)
<p>Студенти відстоюють та аргументують дві протилежні сторони одного явища чи питання (навіть, якщо особиста позиція студента не відповідає його поточній ролі). Це спонукає студентів відійти від власних переконань та вчитися бачити речі під альтернативним кутом зору. Як варіант, аудиторія ділиться на 2 команди (рандомно чи за бажанням). Одна половина аудиторії займає одну позицію, друга половина займає іншу позицію. Команди сідають обличчям одна до одної (можливо, в ряд). Кожен студент висловлює свою позицію лише один раз до 1 хвилини, так, щоб усі студенти з обох команд могли взяти участь в обговоренні.</p>	

5. Модель круглого стола (The Round Table Circles Model)

Метод взаємодії, що включає дискусію та дебати на певну тему. Кожній людині надається рівна можливість брати участь в обговоренні. Студенти намагаються обґрунтовано сформулювати питання з заданої теми, апелювати до адекватних аргументів щодо вирішення проблеми, навести приклади вдалого та невдалого досвіду. Процес підготовки передбачає пошук цікавого матеріалу студентами, створення ними корисних нотаток та проведення аналізу, на основі чого вони братимуть участь в активних дискусіях одне з одним з метою досягнення консенсусу щодо означеної теми [10]. Як варіант, студенти отримують завдання попередньо ознайомитися з певним матеріалом (статтею, відео, розділом книги) чи заданою темою та запропонувати перелік питань, які вони б хотіли обговорити за круглим столом. У процесі обговорення в аудиторії кожен ставить запропоноване запитання іншим і доповнює його чи апелює до відповіді.

6. Кейс-стаді / ситуаційний аналіз (Case study / Incident process)

Цей підхід передбачає, що після ознайомлення з описом проблеми студенти самостійно аналізують ситуацію, визначають проблемні моменти і можливі варіанти їхнього вирішення та висловлюють свої ідеї в дискусії з іншими учасниками. Основна увага зосереджена на тому, щоби навчитися вирішувати реальні проблеми, які стосуються реальних людей, подій, організацій. Такий метод націлений на розвиток навичок аналітичного мислення і вирішення проблем та дозволяє студентам «випробувати» свої набуті знання та вміння.

7. Перевернуте заняття, інвертоване навчання (Flipped Classroom, Inverted Teaching)

Така стратегія навчання передбачає, що студенти опрацьовують новий матеріал (розроблений викладачем) поза аудиторією, а в аудиторії відбувається його глибинне вивчення, практичний аналіз та детальне обговорення. Іншими словами, це – стратегія заміни видів діяльності, котрі зазвичай виконуються аудиторно, тими, що зазвичай виконуються у якості домашнього завдання. Тут передбачається переміщення «доставки» матеріалу за межі офіційного часу занять, у тому числі шляхом змішаного навчання через онлайн-інструкції. При цьому офіційний час занять використовується для того, щоби студенти могли виконувати спільну та інтерактивну діяльність, пов'язану з цим матеріалом.

Серед інших дієвих інтерактивних методів навчання, передбачених програмою курсу «Міжнародний бізнес (англійською мовою)», мають місце наступні:

- ✓ **експрес-опитування** з пройденого матеріалу на початку заняття;
- ✓ **коротка вступна дискусія до заняття** (елемент мозкового штурму). Пропонується картинка, питання, відео провокативного / інтригуючого характеру;
- ✓ **підведення ключових підсумків до заняття разом з аудиторією** (у вигляді незавершених тез);
- ✓ **індивідуальні фідбеки або рефлексії** (до 1 хвилини) в кінці кожного заняття;
- ✓ **застосування супровідного візуального матеріалу (презентацій)** як на лекційних, так і на практичних заняттях;
- ✓ **перегляд і обговорення коротких відео з теми** (англійською мовою);
- ✓ **рольові та інші ігри**, включаючи застосування таких електронних платформ, як Kahoot, Mentimeter;
- ✓ **виконання індивідуальних та командних проектів** з аудиторним захистом та обговоренням результатів;
- ✓ **застосування електронних таблиць** (на Google Disc) для прозорого взаємооцінювання чи діяльностей іншого виду;
- ✓ **запрошення гостьових лекторів-практиків та зовнішніх експертів**;
- ✓ **проведення актуальних тематичних занять чи частини занять** (Halloween, Різдво/Новий рік) в розрізі предмету вивчення курсу;
- ✓ **проведення підсумкового анонімного опитування** - збір рефлексій з курсу після його завершення (заповнення опитувальника Google Form).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1
1.1. Вступна частина до курсу та модулю 1.
THE ENVIRONMENT AND STRATEGY
OF INTERNATIONAL BUSINESS

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	Who, in your opinion, are the main subjects of international business?	Коротке обговорення (варіант <i>мозкового штурму</i>)	Слайд із навідними зображеннями	2 хв.
3	What famous international companies do you know? What are their positions in the world rankings?	Обговорення і перегляд відео «Best Global Brands»	Відео на офіційному сайті «Interbrand»	 5 хв.
4	Do you have a favorite international brand (company)?	Коротке обговорення	Слайд із супровідним зображенням	5 хв.
5	Яку міжнародну компанію Ви оберте для подальшого дослідження? Попереднє загальне ознайомлення та розподіл завдань для поточного індивідуального завдання-презентації «Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»*	Обговорення та індивідуальне визначення об'єкту (міжнародної компанії/бренду) для подальшого вивчення	1) онлайн рандомайзер (наприклад, Spinner Wheel) з назвами міжнародних компаній;	 7 хв.
			2) таблиця з доступом на Google Disc зі списком студентів групи для заповнення обраних об'єктів (міжнародних компаній / брендів)	 3 хв.

*кожен студент вже на першому занятті по бажанню чи рендомно (застосовуючи онлайн-рандомайзер, наприклад Spinner Wheel) обирає міжнародну компанію, котру досліджуватиме, і заносить її у таблицю (на Google Disc) з метою уникнення дублювання при здійсненні індивідуального вибору об'єкту дослідження.

Ця ж міжнародна компанія виступатиме предметом поточних індивідуальних фіксованих виступів «Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»:

1) кожен студент обирає лише одну міжнародну фірму в якості предмету дослідження на весь курс;

2) на кожному практичному занятті детально обговорюється лише один такий виступ;

3) з метою чіткого планування виступів студенти закріплюють за собою черговість виступів (дату практичного заняття, на котрому представлятиме міжнародну стратегію обраної фірми).

Вступний блок взаємодії на першому практичному занятті покликаний доповнити вступну лекційну частину та налаштувати студентів на послідовну роботу протягом першого модуля та курсу загалом, розкрити логічну послідовність наступних завдань і занять, допомогти зорієнтуватися та визначитися з власною роллю в індивідуальних і групових видах діяльності.

1.2. The Essence and Forms of International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
6 	Why globalization is important for International Business??	Обговорення і перегляд відео «What Is Globalization? Understand Our Interconnected World»	Відео на YouTube каналі «CFR Education»	 10 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
7 	“Which form of international business is the most important?”: 1) Exporting 2) Turnkey project 3) Licensing agreement 4) Franchising 5) Joint venture 6) Wholly owned subsidiary	<i>Круглий стіл (Round Table).</i> Кожен обирає, цікаву для себе форму міжнародного бізнесу і готує коротку доповідь з прикладами її реального застосування та аргументами щодо переваг обраної форми або вад інших форм для обговорення за круглим столом. Доцільно наперед узгодити, хто, яке питання (форму бізнесу) обирає. На занятті кожен доповідає до 2 хв.	Слайди з супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	30 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
8 	<i>Study Case № 1</i>	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	Слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	10 хв.
9 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			5 хв.

* У кінці заняття кожен зі студентів надає короткі фідбеки / рефлексії, котрі покликані висвітлити: 1) головні ідеї, розкриті протягом заняття, лаконічну квінтесенцію основних понять і логічного взаємозв'язку між ними; 2) що виявилось новим, особливо цікавим; 3) що сподобалося / не сподобалося, що варто було б врахувати при проведенні наступного заняття; 4) яким є особистий емоційний стан після проведеного заняття (піднесений, засмучений, збентежений, замислений тощо).

На перших заняттях вітається будь-яка спроба участі у фідбеках, як англійською, так і українською мовами. Поступово передбачається заохочення більш активного застосування англійського контенту. Доцільно також приділяти увагу новим термінам, словосполученням, ідіоматичним виразам, котрі з'являлися протягом заняття (у т.ч. в текстах кейсів, виступів, відеоматеріалів).

Такий зворотний зв'язок дозволяє ефективно і гнучко реагувати на потреби і побажання аудиторії, і дозволяє кожному брати участь у спробах вдосконалення та планування структури і наповнення кожного наступного заняття. Це також є інструментом переключення від «поверхневого» до «глибокого» розуміння навчального процесу, метою якого виступає не разова успішність окремого студента, а гарне розуміння змісту кожної теми і завдання, формування чітких взаємозв'язків між усіма елементами курсу та цілісне сприйняття матеріалу як ключовий критерій успіху [3; 5].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

The Environment of International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	 What is in common between International Business and a chameleon?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайд з навідними зображеннями	2 хв.
	Did you know? «Some interesting facts about the socio-economic environment of different countries»	Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	10 хв.
3	 Why being aware of local cultures is important for International Business?	Обговорення і перегляд відео «Unbelievable Shocking Cultural Norms from Around The World» (кожен має коротко прокоментувати, що зрозумів із відео)	Відео на YouTube каналі «Fact Point»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	 Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв

Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5 	1. Political Environment of International Business 2. Legal Environment of International Business 3. Economic Environment of International Business 4. Cultural Environment of International Business	Групові обговорення (Buzz session): студенти розбиваються на 4 групи (за бажанням чи застосовуючи рендомайзер), в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне з 4-х питань. Після цього бажаний чи, визначений за допомогою рендомайзера, учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин. Ці питання ґрунтуються на матеріалах лекції.	Слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	20 хв.
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
7 	Study Case № 2	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	5 хв.
8 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.1

The Choice of International Business Contractor Country

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	What is necessary for making a choice?	Коротке обговорення / мозковий штурм	Слайд із навідними зображеннями	2 хв.
	Did you know? «Some interesting facts about business environment in different countries»	Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
3	Which dimensions are the most relevant for determining the richest countries in the world?	Обговорення і перегляд відео «What Are The Richest Countries In The World? (Not Just GDP) »	Відео на YouTube каналі «The Geography Bible»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання за вибором)				
5	Some interesting facts about chosen aspect of international business environment:	<i>Круглий стіл.</i> Кожен обирає, цікавий для себе аспект середовища міжнародного бізнесу і готує	Слайди з супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	30 хв.

	<p>1) political (types of political systems, political risks);</p> <p>2) legal (property rights, product liability, contract law);</p> <p>3) economic (types of economic systems, level of economic and technology development);</p> <p>4) socio-cultural (language, religion, symbols, mentality, values, traditions and holidays, education, tastes and preferences (national dishes), lifestyle features, organization of society, etc.)</p>	<p>коротку доповідь для обговорення за круглим столом. Доцільно наперед узгодити, хто, яке питання обирає. На занятті кожен доповідає до 2 хв.</p>		
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
7 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.2

Environmental Implication for International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка,	вступне слово		3 хв.
2	 Why is it advisable to start painting with background but not the details? Is it similar in making international business decisions?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайди із завданнями і навідними зображеннями	2 хв.
3	 How globalization can impact on business environment in different countries?	Обговорення і перегляд відео «Are There Winners and Losers of Globalization? (episode 3)»	Відео на YouTube каналі «Marginal Revolution University»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	 Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5	 «Light and Shadow seekers» according to every aspect of international business environment: 1. Political Environment of International Business	Командна рольова гра. Студенти розбиваються на 2 команди. Кожна команда отримує завдання створити список ймовірних вигод та можливостей (для	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	30 хв.

	2. Legal Environment of International Business 3. Economic Environment of International Business 4. Cultural Environment of International Business	команди «Light seekers») або витрат і ризиків (для команди «Shadow seekers») – до 5 хв.. Кожен наводить по одному аргументу – до 2 хв.		
Індивідуальний фіксований виступ				
8 	«Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
9 	<i>Study Case № 3</i>	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із супровідними питаннями завданнями та регламентом	10 хв.
10	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			5 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.1

The Principles of International Business Strategy

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка,	вступне слово		3 хв.
2	 Is differentiation strategy really important? Why?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайд з навідними зображеннями	7 хв.
3	 Try to explain Low-Cost & Differentiation Strategy applying the case with Cirque du Soleil.	Обговорення і перегляд відео «The Explainer: Blue Ocean Strategy»	Відео на YouTube каналі «Harvard Business Review»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5	 1.The Meaning and Role of a Strategy 2.Principles and examples of Core Competences in international business 3.Principles and examples of Experience Curve international business	<i>Групові обговорення (Buzz session):</i> студенти (реandomно) поділяються на 4 групи, в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне з 4-х питань. Після цього бажаний	Слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	20 хв.

	4.Principles and examples of Location Economies in international business	(обраний рандомно) учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин. Ці питання ґрунтуються на матеріалах лекції.		
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
7 	<i>Study Case № 4</i>	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	10 хв.
8	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.2
Strategic Choice: Four International Business Strategies
 Тематична частина: “Halloween як явище міжнародного бізнесу”*

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка,	вступне слово		3 хв.
2	 Why do different firms use different international strategies? Can you give examples when companies used Halloween topic in their commercial strategies? Чи знаєте ви? «Цікаві факти про Halloween»	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	слайд з навідними зображеннями	2 хв.
		Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
3	 What are the main types and principles of international business strategies? How do successful strategies happen?	Обговорення і перегляд відео «International Strategy»	відео на YouTube каналі «International Hub»	 5 хв
		«7 Strategies to Grow Your Business»	відео на YouTube каналі «Brian Trasy»	 5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
4	 Pros and cons of each type of strategy: 1) International Strategy; 2) Multidomestic Strategy; 3) Global Strategy; 4) Transnational Strategy.	<i>Дебати.</i> Студенти розбиваються на 4 команди. Кожна команда намагається довести доцільність своєї міжнародної бізнес-стратегії. В процесі кожен студент наводить свої аргументи по одному разу (до 2 хв.). Доцільно заздалегідь розділитися на	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	20 хв.

		команди (по бажанню чи рендомно), щоби підготувати свої аргументи і приклади.		
Фіксовані виступи з презентаціями по заданих темах (студенти обирають теми по бажанню)				
5 	3. Halloween as a phenomenon of international business: how is it celebrated and how much is spent on it in different countries?	Слухання виступів (до 10 хв.) та обговорення за принципом « <i>Think, pair, share</i> ». Студенти розбиваються на пари, кожна пара отримує завдання переказати і підвести підсумок щодо окремого питання виступу	Halloween атрибутика для створення святкової атмосфери (за бажанням студентів) *	 15 хв.
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
7 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

*тематичне заняття передбачає вплетення неформальних елементів до звичного формату. Студенти за бажанням можуть взяти із собою чи вбрати відповідний реквізит, виконати заняття стилізовано, створюючи святкову атмосферу.

ПІДСУМКОВЕ ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЮ 1

Командний аналітичний проект

«Дослідження особливостей обраної міжнародної бізнес стратегії (міжнародної / глобальної / мультиринкової / транснаціональної)»

Етапи виконання дослідження

№	Зміст
1	<p>Попереднє ознайомлення та підготовка</p> <p>відбувається на останньому практичному занятті першого модуля і передбачає:</p> <p>1) загальне ознайомлення з результатами минулорічних досліджень студентів</p> <p>2) розбиття на команди (за бажанням чи рендомно) з наступним заповненням таблиці для подальшого виконання проекту та здійснення взаємного оцінювання</p>
2	<p>Отримання чітких інструкцій з виконання проекту</p> <p>студенти більш детально ознайомлюються з вимогами, умовами та термінами виконання проекту, що передбачає застосування матеріалів першого модуля курсу, активне залучення кожного учасника команди та вчасну презентацію результатів командної роботи.</p>
3	<p>Презентація результатів дослідження</p> <p>всі учасники команди презентують результати спільної проектної роботи в аудиторії з подальшим обговоренням. Передбачається максимальне залучення всіх студентів (як тих, хто презентує проект, так і решти аудиторії). Для цього кожна команда намагається залучити максимальну кількість своїх членів до спільного виконання проекту. Після виступу кожної команди решта студентів ставить питання, надає свої пропозиції та рекомендації. Оцінка за проект формується, як середньоарифметичний бал взаємного оцінювання команди, аудиторії та викладача.</p>

Методологічний зміст та мета проекту

Завдання направлене на закріплення теоретичних знань та практичних навичок, здобутих у процесі освоєння матеріалів першого модуля. Робота передусім націлена на поглиблене опанування принципів формування міжнародної бізнес-стратегії, враховуючи вплив середовищних чинників. Передбачається освоєння навичок диференціації, чіткого визначення та вдалого підбору й аргументації реальних прикладів різних типів міжнародних бізнес стратегій. Важливою також є реалізація форми командного виконання дослідження з наступним представленням та обговоренням його результатів англійською мовою.

Завдання та очікувані результати

Перед кожною командою стоїть завдання-виклик підготувати і представити аудиторно доповідь-презентацію, апелюючи до ключових категорій першого модуля та ґрунтуючись на актуальних матеріалах застосування конкретного типу міжнародної бізнес-стратегії сучасними міжнародними компаніями. Ключові аспекти, презентовані командою, мають стосуватися таких питань, як:

1) назва та загальна характеристика обраної стратегії (*international / global / multidomestic / transnational*);

2) короткий опис міжнародних компаній / компанії, підібраних у якості реальних прикладів реалізації обраної стратегії: *назва, логотип, слоган; сфера діяльності та продукт; країна походження; коротка історія; місія і філософія; поточні економічні результати (частка ринку, обсяг виручки / прибутку, капіталізація), позиції в рейтингах, кількість працівників, представництв по світу; конкуренти, ключові стратегічні особливості тощо;*

3) чи реалізує компанія принципи економії на масштабах (*economies of scale*), економії на місцезнаходженні (*location economies*), стратегії диференціації (*differentiation strategy*) та зниження витрат (*low-cost strategy*)? Яким чином?

4) у чому полягають ключові базові компетенції (*core competencies*) фірми?

5) характеристика ключових середовищних чинників, котрі вплинули на прийняття головних стратегічних рішень. (*Які середовищні чинники (політичні, законодавчі, економічні, соціально-культурні, технічні) вплинули на прийняття головних стратегічних рішень?*). Наведіть приклад/приклади впливу (вдалого чи невдалого) середовищних бізнес-чинників на діяльність компанії в різних країнах світу, котрі спричинили додаткові витрати, ризики чи вигоди (*costs, risks or benefits*);

6) які форми міжнародного бізнесу, застосовувані фірмою у поточній практиці (*exporting, turnkey project, licensing agreement, franchising, joint venture, wholly owned subsidiary*) забезпечили їй стратегічний успіх?

Найвищі бали отримають ті команди, чії проекти відповідатимуть наступним критеріям:

- аналітична та змістовна наповненість;
- максимальне охоплення матеріалів та найважливіших питань тем першого модуля;
- базування на сучасних релевантних, цікавих фактах і прикладах;
- відповідність матеріалу презентації поставленому завданню;
- максимальне залучення кожного члена команди;
- зацікавленість аудиторії під час виступу;
- дотримання регламенту і методичних рекомендацій.

Рекомендації щодо організації командної роботи

З метою забезпечення вчасного виконання проекту та рівномірного розподілу зусиль доцільно завчасно розподілити завдання між учасниками команди та обрати координатора – капітана команди. Завдання і дедлайни мають бути чітко визначені.

Методичні рекомендації до презентації проекту

Презентація проекту має являти собою водночас цікавий, захоплюючий, яскравий та змістовний, навчальний процес, бути насиченою ілюстративним і аналітичним матеріалом. Час виступу окремої команди має складати 15-20 хвилин і проходити динамічно. Доповідачі здебільшого мають розповідати, а не читати. Вітається будь-яке виявлення оригінальності, креативності, інтерактивності, дотримання стильового концепту (наприклад, доповідачі можуть обрати відповідну візуальну та звукову стилістику, кольорову гаму, вбрати елементи одягу / аксесуарів, що відповідають стилю команди) тощо. Бажано, щоби презентація проекту виглядала максимально цілісною як в інформаційному, так і в стильовому значенні, була подано яскраво, цікаво, насичено і динамічно, являючи собою квінтесенцію теоретичних знань та практичних навичок, здобутих у процесі освоєння матеріалів модуля, як і спосіб реалізації індивідуальних аналітичних і креативних талантів кожного з учасників проекту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

5.1.1 Вступна частина до модулю 2. INTERNATIONAL BUSINESS ORGANIZATION AND OPERATIONS

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	What do you think is the basis for a successful operation of international companies?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайд з навідними зображеннями	2 хв.
3	Which companies «Interbrand» ranking positions do you remember? What do you consider the key to their success?	Обговорення і перегляд відео «Best Global Brands»	Відео на офіційному сайті «Interbrand»	 5 хв.
4.	What is a firm's strategy and what is the role of international business strategy?	Обговорення і перегляд відео «Strategies in business: The 4 types of strategies you need»	Відео на сайті «The Cheat Sheets»	 5 хв.
5	If you were faced with the task of creating your own company, what would be your key strategic ideas?	<i>Мозковий штурм</i> і обговорення минулорічних результатів командного проекту «Розробка міжнародної бізнес-стратегії компанії»	Слайди з деякими ідеями минулорічних модульних проектів студентів	 10 хв.
6	Протягом найближчого часу створіть власні команди і занесіть їхній склад у таблицю для виконання підсумкового командного модульного проекту та його прозорого взаємооцінювання	Обговорення способів формування команд (самостійно за бажанням чи рендомно) для подальшого виконання проекту «Розробка міжнародної бізнес-стратегії компанії»*	1) онлайн рандомайзер з прізвищами та іменами студентів;	 5 хв.
			2) таблиця з доступом на Google disc для занесення складу команд	

*студенти вже на першому занятті другого модуля по бажанню чи рендомно (застосовуючи онлайн-рандомайзер, наприклад Spinner

Wheel) розбиваються на команди і заносять їхній склад у таблицю (на Google Disc). Доцільно створити 4-5 команди із рівномірною кількістю учасників. До роботи в складі команд висуваються чіткі вимоги та умови; рівень вкладу кожного учасника прозоро оцінюється всією командою, що створює обмеження щодо зловживання та стимули для академічної добросовісності, чесної, активної участі кожного.

5.1.2. Vertical and Horizontal Integration Differentiation and Integrating Mechanisms in International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
7 	1. Vertical differentiation 2. Horizontal differentiation 3. Formal Integrating Mechanisms 4. Informal Integrating Mechanisms	<i>Групові обговорення (Buzz session):</i> студенти (рандомно) розбиваються на 4 групи, в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне з 4-х питань. Після цього бажаний (обраний рандомно) учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин. Ці питання ґрунтуються на матеріалах лекції.	Слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	20 хв.
Індивідуальний фіксований виступ				
8 	«Міжнародна бізнес-стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
9 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.2

Synthesis: Strategy and Structure in International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	Why control systems are necessary for international business operations?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайд з навідними зображеннями	2 хв.
3	What are the main principles of management control in international business?	Обговорення і перегляд відео «Management control - simple over complex? WHU on Controlling» Кожен намагається надати короткий висновок (частково українською, частково англійською мовою (в залежності від запиту аудиторії)).	відео на YouTube каналі «WHU - Otto Beisheim School of Management»	 10 хв.
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв

Практичне закріплення матеріалу				
5 	Командна рольова гра «Детально опишіть базові елементи структури і контролю для своєї стратегії і підберіть реальний приклад»	Студенти розбиваються на 4 команди. Кожна команда отримує завдання детально описати типи базових елементів структури і контролю з наведенням реального прикладу відповідно до однієї з 4-х стратегій (international / global / multidomestic / transnational), котра випаде кожній з команд. Обговорення в командах - 5 хв. Опис елементів – до 3 хв. для кожної з команд. Обмін враженнями та зауваженнями – 5-8 хв.	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	25 хв.
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес-стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
7 	Study Case № 5	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із питаннями завданнями та регламентом	10 хв.
8	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.1

Exporting and Manufacturing Strategy in International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка, вступне слово			3 хв.
2	 What, in your opinion, is more profitable: exporting a product or manufacturing it abroad?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	слайд з навідними зображеннями	2 хв.
		Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
3	 What are advantages and disadvantages of exporting?	Обговорення і перегляд відео «Disadvantages & advantages of exporting»	відео на YouTube каналі «Exportimportpractical»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	 Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання за вибором)				
5	 What is more profitable: 1) exporting a product; 2) manufacturing it abroad?	<i>Дебати.</i> Студенти розбиваються на 2 команди. Кожна команда намагається довести	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	30 хв.

		переваги своєї форми міжнародного бізнесу та вади форми міжнародного бізнесу протилежної команди. В процесі кожен студент наводить свої аргументи по одному разу (до 2-х хвилин).		
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес-стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
7 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.2

Materials Management in International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка.	вступне слово		3 хв.
2	 What are the main principles of successful materials management in international business?	Коротке обговорення/ <i>мозковий штурм</i>	Слайд з навідними зображеннями	2 хв.
3	 What materials management principles made Toyota internationally successful in assembling cars?	Обговорення і перегляд відео «How Toyota Changed The Way We Make Things»	відео на YouTube каналах «Bloomberg Originals»	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5	 1. What are the manufacturing and materials management key principles and objectives of an international firm? 2. What factors must be considered by a firm	<i>Групові обговорення (Buzz session):</i> студенти розбиваються на 4 групи, в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне з 4-х питань. Після цього	Слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	20 хв.

	going to produce internationally? 3. Sourcing decisions: what are the advantages and disadvantages of making and buying component parts? 4. Which are two basic strategies for locating manufacturing facilities?	бажаючий (обраний рендомно) учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин. Ці питання ґрунтуються на матеріалах лекції.		
Індивідуальний фіксований виступ				
6 	«Міжнародна бізнес-стратегія обраної фірми»	Слухання виступу (до 10 хвилин) і його детальне обговорення		15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
7 	Study Case № 6	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із питаннями завданнями та регламентом	15 хв.
8 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Marketing in International Business

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка,	вступне слово		3 хв.
2	 What are the main features of international marketing mix?	Коротке кейсове обговорення / <i>мозковий штурм</i>	Слайди із завданнями і навідними зображеннями	2 хв.
	Did you know? «Some interesting facts about International Marketing»	Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
Зустріч із практиком – гостьовим лектором				
3	 Практика прийняття міжнародних маркетингових рішень: ключові принципи, інструменти, приклади.	Слухання доповіді (до 20 хвилин) запитання до гостьового лектора (до 10 хвилин)	Слайди з інформацією про гостьового лектора та планом проведення зустрічі	 30 хв.
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5	 International Marketing Mix Elements and Strategies: 1. Product Attributes	<i>Групові обговорення (Buzz session):</i> студенти поділяються на 4	слайди із супровідними зображеннями, питаннями	20 хв.

	2. Distribution Strategy 3. Communication Strategy 4. Pricing Strategy	групи, в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне із 4-х питань. Після цього бажаний (обраний рендомно) учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин.	завданнями та регламентом	
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
6 	<i>Study Case № 7</i>	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із супровідними питаннями завданнями та регламентом	5 хв.
7 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

R&D in International Business

*Тематична частина: “Різдво/Новий рік і міжнародний бізнес”**

№	Питання	Вид діяльності	Додатковий методичний матеріал	Посилання/ час
1	Привітання, переключка,	вступне слово		3 хв.
2	What is in common between the concepts of a New Year and a new product development?	Коротке обговорення / <i>мозковий штурм</i>	слайд з навідними зображеннями	2 хв.
	Did you know? «Some interesting facts about Christmas and New Year»	Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
	Did you know? «Some interesting facts about new product development»	Гра-вікторина	Онлайн гра на платформі Kahoot	5 хв.
3	How Christmas became a part of a commercial strategy?	Обговорення і перегляд відео «How Christmas Became a Big Business for Companies?»	відео на YouTube каналі «Inspiration Booster» [з 7:30 хв.]	 10 хв
4	Попереднє закріплення ключової термінології з теми			
	Let's run through the key terms of the glossary on the topic	Швидке повторення ключових термінів глосарію з теми за наступним алгоритмом: слово з'являється на слайді → кожен читає і перекладає по одному терміну → кожен з термінів повторюється вголос хором усією групою.	Слайди з супровідними зображеннями і термінами	5 хв
Основні питання, що попередньо виносяться на підготовку до практичного заняття (домашнє завдання для всіх)				
5	1. The role of MNCs in global R&D	<i>Групові обговорення (Buzz</i>	слайди із супровідними	20 хв.

	2. New Product Development 3. The Location of R&D 4. Linking R&D and Marketing	<i>session</i>): студенти поділяються на 4 групи, в межах котрих протягом 5 хв. обговорюють одне з 4-х питань. Після цього бажачий (обраний рендомно) учасник кожної з груп висвітлює головні моменти питання до 3-х хвилин. Ці питання ґрунтуються на матеріалах лекції.	зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	
Фіксовані виступи з презентаціями по заданих темах (студенти обирають теми по бажанню)				
6 	1. Christmas / New Year as a phenomenon of international business. 2. Current trends and scope of global R&D.	Слухання виступів (до 5 хв.) та обговорення за принципом « <i>Think, pair, share</i> ».	Атрибутика для створення тематичної атмосфери (за бажанням студентів)*	 15 хв.
Обговорення кейсу (текст надається наперед, як частина домашнього завдання)				
7 	<i>Study Case № 8</i>	Обговорення. Відповіді на питання, доповнення.	слайди із супровідними зображеннями, питаннями завданнями та регламентом	5 хв.
8 	Індивідуальні фідбеки і підбиття підсумків (включаючи обговорення нових англомовних термінів)			10 хв.

*тематичне заняття передбачає вплетення неформальних елементів до звичного формату. Студенти за бажанням можуть взяти із собою чи вбрати відповідний реквізит, виконати заняття стилізовано, створюючи тематичну атмосферу.

ПІДСУМКОВЕ ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЮ 2

Командний аналітичний проект

“Розробка міжнародної бізнес-стратегії компанії”

Етапи виконання дослідження

№	Зміст
1	<p>Попереднє ознайомлення та підготовка</p> <p>відбувається на першому вступному занятті і включає:</p> <p>1) загальне ознайомлення з результатами минулорічних досліджень студентів;</p> <p>2) розбиття на команди для подальшого виконання проекту (за бажанням чи рендомно) з наступним заповненням таблиці.</p>
2	<p>Отримання чітких інструкцій з виконання проекту</p> <p>студенти більш детально ознайомлюються з вимогами, умовами та термінами виконання проекту, що передбачає застосування матеріалів усього курсу, активне залучення кожного учасника команди та вчасну презентацію результатів командної роботи.</p> <p>З метою глибшого розуміння правильного стратегічного мислення рекомендується перегляд студентами відео С.Сенека “Start With Why”</p>
3	<p>Презентація результатів дослідження</p> <p>всі учасники команди презентують результати спільної проектної роботи в аудиторії з подальшим обговоренням. Передбачається участь журі, склад котрої представляють викладачі факультету та зовнішні експерти-практики. Після виступу команди члени журі та решта студентів ставлять питання, надають свої пропозиції та рекомендації. Оцінка за проект формується як середньоарифметичний бал членів журі та взаємного оцінювання команди.</p>

Завдання та очікувані результати

Перед кожною командою стоїть завдання-виклик розробити міжнародну бізнес-стратегію для вигаданої (неіснуючої) фірми, ґрунтуючись на знаннях, здобутих у процесі вивчення курсу. Ключові аспекти, презентовані командою, мають стосуватися таких питань, як:

- 1) назва та загальна місія фірми (*Хто ми? Для чого і чому ми функціонуємо?*);
- 2) візуалізація фірмового стилю та іміджу, логотип, слоган (*Яким буде наш візуальний образ в очах потенційних споживачів?*);

3) базові компетенції фірми, унікальність і призначення продукту (*Що ми виробляємо і чому наш продукт є ліпшим за продукти конкурентів?*);

4) економія на місцезнаходженні фірми (*Чи будемо ми реалізовувати ефект економії на місцезнаходженні? Яким чином? Де будуть розміщені наші підрозділи з виробництва, видобутку, переробки, кінцевої збірки, дизайну, НДДКР, наш головний офіс? Чи враховуємо ми політичні чинники і чинники транспортування, торгових бар'єрів?*)

5) економія на масштабах (*Чи будемо ми реалізовувати ефект економії на масштабах? Яким чином?*)

6) потенційні конкурентні позиції на ринку (*Хто є нашими найважливішими конкурентами на світовому та конкретному зарубіжному ринку?*);

7) загальна міжнародна бізнес-стратегія фірми з аргументацією її доцільності (*Якою буде наша міжнародна бізнес-стратегія (міжнародною, мультиринковою, глобальною чи транснаціональною) і чому? Яку форму міжнародного бізнесу ми обираємо (експорт, проект «під ключ», ліцензування, франчайзинг, спільне підприємництво, відкриття власної філії) і чому?*)

8) характеристика ключових середовищних чинників, котрі вплинули на прийняття головних стратегічних рішень. (*Які середовищні чинники (політичні, економічні, культурні, законодавчі) по кожній окремій країні вплинули на прийняття головних стратегічних рішень?*)

Загальні методичні рекомендації з виконання проекту

З метою отримання найбільш повних і наближених до реалій результатів, робота команди має базуватися на наступних попередніх кроках:

1) здійснити аналіз вторинної інформації про сучасні тенденції, структуру та динаміку розвитку світового ринку товарів чи галузей діяльності, подібних до тих, котрі пропонуватиме Ваша фірма;

2) визначитися з ймовірним масштабом охоплення світового ринку (глобальний, мультирегіональний) та обрати 2-3 країни для виходу за кордон, обґрунтовуючи свій вибір;

3) вивчити ключові середовищні чинники цих країн, котрі можуть вплинути на прийняття стратегічних рішень (ключову інформацію згідно з PEST-аналізом);

4) визначити рейтингові позиції головних конкурентів на цих ринках та детально вивчити їхні міжнародні бізнес-стратегії, зіставляючи з власною.

Рекомендації щодо організації командної роботи

З метою забезпечення вчасного виконання проекту та рівномірного розподілу зусиль доцільно завчасно розподілити завдання між учасниками команди та обрати координатора – капітана команди. Завдання і дедлайни мають бути чітко визначені.

Методичні рекомендації до презентації проекту

Презентація проекту має являти собою стислий виклад основних результатів дослідження, бути насиченою ілюстративним, аналітичним і творчим матеріалом. Час доповіді має складати 15-20 хвилин і проходити динамічно. Доповідачі здебільшого мають розповідати, а не читати. Вітається будь-яке виявлення оригінальності, креативу інтерактиву, стильового концепту тощо (наприклад, доповідачі можуть витримати відповідну візуальну та звукову стилістику, кольорову гаму, вбрати елементи одягу / аксесуарів, що відповідають фірмовому стилю компанії). Бажано, щоби презентація проекту виглядала максимально цілісною як в інформативному, так і в стильовому значенні, була подано яскраво, цікаво, насичено і динамічно, являючи собою квінтесенцію теоретичних знань та практичних навичок, здобутих у процесі освоєння матеріалів курсу, та спосіб реалізації індивідуальних креативних талантів кожного з учасників проекту.

Формат захисту проекту

Всі учасники команди презентують результати спільної проектної роботи в аудиторії з подальшим обговоренням. Передбачається участь журі, склад котрої представляють викладачі кафедри, факультету, університету та зовнішні експерти-практики. Після виступу команди члени журі та решта студентів ставлять питання, надають свої пропозиції та рекомендації. Оцінка за проект формується як середньоарифметичний бал членів журі та взаємного оцінювання команди.

Головні критерії оцінювання для журі (від 0 до 5 балів):

- 1) оригінальність та винахідливість;
- 2) структурованість та аналітична наповненість;
- 3) візуалізація та креативна наповненість;
- 4) рівень відповідності реальним умовам;
- 5) практична значущість.

Головні критерії для загального оцінювання:

Найвищі бали отримують ті команди, чиї проекти відповідатимуть наступним критеріям:

- аналітична та змістовна наповненість;
- максимальне охоплення матеріалів та найважливіших питань тем курсу;
- базування на сучасних релевантних, цікавих фактах і прикладах;
- відповідність матеріалу презентації поставленому завданню;
- максимальне залучення кожного члена команди;
- зацікавленість аудиторії під час виступу;
- дотримання регламенту і методичних рекомендацій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ

Згідно з ОПП у якості форми підсумкового контролю знань з курсу «Міжнародний бізнес (англійською мовою)» передбачено *екзамен* [1].

Окрім підсумкового контролю знань, важливе значення має проведення поточного контролю, що здійснюється як під час проведення практичних, так і в розрізі інших видів занять, включаючи активну роботу на лекціях, самостійну роботу, складання підсумкових модульних завдань, і націлене на перевірку ступеня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль знань здійснюється задля оцінки результатів навчання на завершальній стадії.

Загальна максимальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення курсу протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю, а 40 балів - у процесі підсумкового виду контролю (*екзамену*). Максимальна кількість балів, котру студент може отримати за кожен модуль складає 30 балів (60 – за два модулі). У свою чергу, максимальна кількість балів, котру студент може отримати в межах кожного модуля:

- за кожне лекційне заняття – 1 бал, за кожне практичне заняття – 2 бали: загалом 18 балів за модуль;
- за виконання кожного модульного проекту – 5 балів;
- за складання підсумкового модульного міні-заліку – 3 бали;
- за складання підсумкового модульного тестування – 4 бали.

Для отримання 18 балів з ПР (поточної роботи на заняттях), передбачається виконання студентом наступних умов:

- 1) систематичне відвідування занять (без пропусків);
- 2) активна участь на заняттях:
 - участь у дискусіях, поточних завданнях (круглих столах, дебатах, обговореннях кейсів, відео та інших матеріалів);
 - відповіді на питання експрес-опитування на початку лекцій (максимально повно і правильно);
 - участь в коротких індивідуальних підсумках в кінці кожного заняття (максимально ґрунтовно і ємно);

3) щонайменше один ґрунтовний виступ / презентація протягом модуля.

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему наведена в таблиці.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Екзамен	Су ма	
За темами													40	10 0	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3.1	T3.2	T4.1	T4.2	МК1	T5.1	T5.2	T6.1	T6.2	T7	T8			МК2
3	3	3	3	3	3	12	3	3	3	3	3	3			12
30							30								
За видами діяльності															
ПР	МЗМ	ПТМ	ПП	ПР	МЗМ	ПТМ	ПП	МЗМ	ПТМ	ПП	ПП	ПП	ПП		
18	3	4	5	18	3	4	5	3	4	5	5	5	5		

T1, T2 ... T8 – теми (підтеми) змістових модулів

МК1, МК2 – модуль контролю (підсумкові завдання з модулю)

ПР – поточна робота на заняттях

МЗМ – міні-залік (індивідуальне експрес-опитування по питаннях модуля)

ПТМ – підсумкове тестування за модулем (на платформі Moodle)

ПП – підсумковий проект:

✓ **ЗМ 1.** “Дослідження особливостей обраної міжнародної бізнес стратегії” (командна робота над проектом)

✓ **ЗМ 2.** “Розробка міжнародної бізнес стратегії компанії” (командна робота над проектом)

Згідно з вимогами Болонської угоди, проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їхнього порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Для тих, хто перебуває на індивідуальному графіку відпрацювання курсу, або з поважних причин не має можливості систематично відвідувати заняття, передбачається виконання студентом наступних умов (в рамках ПР – до 18 балів):

1) надсилати фотографії короткого конспекту з кожної пропущеної теми від руки + індивідуальний (не списаний) ємний, ґрунтовний висновок у кінці. За умови доповнення прикладами з посиланнями на джерела - оцінюється вище;

2) виконати ІНДЗ з модуля – есе 5-10 сторінок в рамках тем (завдань для самостійної роботи) модуля. Вимоги:

✓ матеріал має бути новим, актуальним, виконаним самостійно, ґрунтуватися не менш як на 5 різних джерелах, відповідати вимогам академічної доброчесності;

✓ у кінці - обов'язково посилання на актуальні джерела.

Решта завдань модуля (МЗМ, ПТМ, ПП) – обов'язкові для всіх. За умови неможливості складання міні-заліку аудиторно студент може приєднатися до заняття онлайн за наперед узгодженим посиланням. За умови відсутності можливості фізичної присутності під час виконання чи/та захисту підсумкового проекту студент може виконати індивідуальне завдання або частину делегованої в рамках команди роботи дистанційно. У випадку індивідуально виконаного проекту, результати мають бути надіслані в межах встановленого дедлайну для оцінювання викладачеві. У випадку виконання частини командного проекту, результати мають бути надіслані в межах встановленого дедлайну команді для подальшого захисту і прозорого взаємооцінювання кожним із членів команди. Середня арифметична оцінка команди зараховується як бал за виконання проекту в межах модуля.

ЗБІР РЕФЛЕКСІЙ З КУРСУ

Отримання об'єктивного, прозорого, індивідуального зворотного зв'язку є важливим елементом створення ефективної взаємодії між викладачем і аудиторією. Базовими інструментами при цьому виступають систематичні індивідуальні фідбеки в кінці кожного заняття протягом всього курсу, а також отримання рефлексій з усього курсу у вигляді анонімного опитування. Якщо поточні фідбеки допомагають гнучко адаптуватися до актуальних потреб студентів, плануючи наступні заняття, то рефлексії з курсу дозволяють отримати цілісну картину виконаної роботи та оцінити рівень ефективності співпраці між викладачем і аудиторією. Крім того, анонімний формат опитування може забезпечити більш відверті результати.

Такий збір рефлексій є допоміжним засобом самоаналізу як для студента при визначення рівня власної інтегрованості у навчальний процес та його індивідуальної корисності, так і для викладача щодо визначення рівня ефективності викладання матеріалу та взаємодії з аудиторією. Прогресивний педагогічний підхід ґрунтується на ідеї, що і викладач засвоює уроки кожного разу, коли отримує оцінку своєї роботи з метою коригування наступних кроків. «Рефлексія використовується для ліпшого розуміння відносно складних або неструктурованих ідей, в основному на основі повторної обробки розуміння знань і емоцій, якими ми вже володіємо» [2].

Ефективна робота з рефлексіями передбачає наявність наступних етапів: 1) подія (процес) → 2) рефлексія → 3) висновок → 4) планування наступної діяльності [4]. За цих умов викладач здатен враховувати поточні інтереси аудиторії, плануючі наступні заняття, включаючи наповнення інтерактивними методами роботи. У свою чергу, підсумкові рефлексії до курсу можуть допомогти вдосконалити його структуру загалом або зміст окремих елементів (тем, питань, завдань), за необхідності, відкоригувати методи та стиль взаємодії з аудиторією тощо.

Важливо, щоби одержана інформація відповідала наступним критеріям: 1) об'єктивність; 2) відвертість; 3) неупередженість; 4) аналітична наповненість; 5) вдумливість; 6) конструктивність і критичність.

З цією метою збір рефлексій здійснюється у вигляді анонімного опитування шляхом заповнення розробленої Google форми. По завершенню курсу така форма створюється для кожної академічної групи (чи потоку). Серед ключових питань для проведення анонімного анкетування передбачаються наступні:*

1. Оцініть, будь-ласка, Ваше особисте враження про доцільність цього предмету в рамках освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» (за шкалою від 1 до 5).
2. Оцініть, будь-ласка, Ваше загальне враження про якість викладання матеріалу (за шкалою від 1 до 10)
3. Оцініть, будь-ласка, рівень професіоналізму викладача (за шкалою від 1 до 10)
4. Оцініть, будь ласка, рівень англійської мови викладача (за шкалою від 1 до 5).
5. Чи об'єктивним на Вашу думку є підхід викладача до оцінювання Вашої роботи і Ваших колег?
6. Що Вам найбільше сподобалося, запам'яталося в межах курсу?
7. Що Вам найменше сподобалося у процесі вивчення курсу?
8. Чи доцільним, корисним для Вас був формат занять у вигляді презентацій?
9. Чи корисними для Вас були індивідуальні короткі фідбеки (підведення підсумків) у кінці занять?
10. Чи корисним, доцільним був формат проведення практичних занять у вигляді вивчення реальних прикладів бізнес стратегій міжнародних компаній?
11. Чи корисною, цікавою для Вас була робота над модульними проектами («Дослідження особливостей обраної міжнародної бізнес-стратегії», «Розробка міжнародної маркетингової стратегії фірми»). Як Вам більш комфортно було працювати: індивідуально чи в команді?
12. Чи зручно Вам було працювати у дистанційному форматі (Telegram, Google Meet, Moodle)?
13. Що би Ви бажали (порекомендували) змінити (вдосконалити) у рамках курсу?
14. Чи маєте Ви запитання, побажання до викладача?

*приклад минулорічних опитувальників можна переглянути за посиланням:

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ОПП «Міжнародні економічні відносини» (бакалавр). Кафедра міжнародної економіки економічного факультету Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. URL: <https://interec.info/wp-content/uploads/op-292-bachelor-2022.pdf>
2. After class / course reflection. *Centre for Teaching Excellence. Singapore Management University*. URL: <https://cte.smu.edu.sg/after-class-course-reflection>
3. Atherton A. 6 Steps to Effective Whole-Class Feedback. *Edutopia*. URL: <https://www.edutopia.org/article/effective-whole-class-feedback/>
4. Blake Yancey Kathleen. The Meaning-Making of Reflection. *Composition Studies*. URL: <https://compstudiesjournal.com/2021/07/12/the-meaning-making-of-reflection/>
5. Burns R. Whole class feedback: Strategies and experiences. *Headteacher*. URL: <https://www.headteacher-update.com/content/best-practice/whole-class-feedback-strategies-and-experiences/>
6. Cinganotto L., Benedetti F., Guida M. Guidelines on CLIL methodology. *CLIL for STEAM*. URL: <https://clil4steam.pixel-online.org/files/results/Guidelines%20on%20CLIL%20Methodology.pdf>
7. Corwin Sh. Introduction to CLIL: How to Get 2 for 1. *Europass Teacher Academy*. 30 June 2023. URL: <https://www.teacheracademy.eu/blog/clil/>
8. Ducharme J. Why Everyone's Worried About Their Attention Span - and How to Improve Yours. *Time*. August 10, 2023. URL: <https://time.com/6302294/why-you-cant-focus-anymore-and-what-to-do-about-it/>
9. Efre S. The Benefits of Using Interactive Teaching Strategies in the Classroom. *Linked in*. 2023. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/benefits-using-interactive-teaching-strategies-classroom-samuel-efre>
10. Flipped classroom: methodologies, objectives, and good practices. *Europe For All - Education and training*. URL: <https://www.europeforall.org/portfolio/flipped-classroom-metodologies-objectives-and-good-practices/>
11. Interactive teaching methods: Should we use them? *Terratech*. January 10, 2022. URL: <https://www.terratechmsc.eu/interactive-teaching-methods-should-we-use-them/>
12. Interactive Teaching Styles Used in the Classroom. *Resilient Educator*. April 6, 2018. URL: <https://resilienteducator.com/classroom-resources/5-interactive-teaching-styles-2/>
13. Keller Arielle S., Davidesco Ido, Tanner Kimberly D. Attention Matters: How Orchestrating Attention May Relate to Classroom Learning.

CBE-Life Sciences Education. Vol. 19, No. 3. 1 Sep 2020. URL: <https://www.lifescied.org/doi/10.1187/cbe.20-05-0106>

14. Knapen Ruben. 20 interactive teaching activities for in the interactive classroom. *Book Widgets. Interactive Learning*. 17 Dec. 2020. URL: <https://www.bookwidgets.com/blog/2018/06/20-interactive-teaching-activities-for-in-the-interactive-classroom>

15. Mcspadden Kevin. You Now Have a Shorter Attention Span Than a Goldfish. *Time*. May 14, 2015. URL: <https://time.com/3858309/attention-spans-goldfish/>

16. National Training Laboratories NTL Institute for Applied Behavioral Science. Adapted from Audio-Visual Methods in Teaching. Dale Edgar. *Dryden Press*, N.Y. 1954. p. 43. URL: <https://www.worklearning.com/wp-content/uploads/2006/11/PYRAMID-2.doc>

17. Overview of International Business. *Easy Management Notes*. URL: <https://www.easymangementnotes.com/overview-of-international-business/>

18. Peer Zada Rayees. Flipped classroom: A new innovation in teaching and learning. *International Journal of Movement Education and Social Science*. Vol. 7. Jan-June 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/356962568_Flipped_classroom_A_new_innovation_in_teaching_and_learning

19. St John M. What Is International Business? Everything You Need To Know. *Forbes Advisor*. May 30, 2023. URL: <https://www.forbes.com/advisor/education/what-is-international-business/>

20. These 6 trends are shaping the businesses of the future. *World Economic Forum*. Feb 4, 2022. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/02/market-trends-reshaping-business-success-forward-thinking/>

21. The Top 6 Benefits of Interactive Learning. *Mussila*. URL: <https://mussila.com/the-top-6-benefits-of-interactive-learning/>

22. What is CLIL and how to use it in language teaching? *Sanako*. June 17, 2021. URL: <https://sanako.com/what-clil-is-and-how-to-use-it-in-language-teaching>

23. Yee Kevin. Interactive Techniques. URL: https://fctl.ucf.edu/wp-content/uploads/sites/15/2019/02/interactive_techniques.pdf